

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ഉത്തരകാണ്ഡേ

॥ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

രാവണസ്യ നിവാതകവചൈഃ സഹ മൈത്രീ രാവണേന
കാലകേയാനാം വധോ വരുണപുത്രാണാം പരാജയശ്ച

തതോ ജിത്വാ ദശഗ്രീവോ
യഥം ത്രിദശപുംഗവം |
രാവണസ്തു രണശ്ലാഘീ
സ്വസഹായാൻ ദദർശ ഹ || 7.23.1 ||

തതോ രുധിരസികുതാംഗം
പ്രഹാരൈർജർജരീകൃതം |
രാവണം രാക്ഷസാ ദൃഷ്ട്വാ
വിസ്മയം സമുപാഗമൻ || 7.23.2 ||

ജയേന വർധയിത്വാ ച
മാരീചപ്രമുഖാസ്തതഃ |
പുഷ്പകം ഭേജിരേ സർവേ
സാന്ത്വിതാ രാവണേന തു || 7.23.3 ||

തതോ രസാതലം രക്ഷഃ
പ്രവിഷ്ടഃ പയസാം നിധിം |

ദൈത്യോരഗഗണാധ്യുഷ്ടം

വരുണേന സുരക്ഷിതം || 7.23.4 ||

സ തു ഭോഗവതീം ഗത്വാ

പുരീം വാസുകിപാലിതാം |

കൃത്വാ നാഗാൻ വശേ ഹൃഷ്ടോ

യൗ മണിമയിം പുരീം || 7.23.5 ||

നിവാതകവചാസ്തത്ര

ദൈത്യാ ലബ്ധവരാ വസൻ |

രാക്ഷസസ്താൻ സമാഗമ്യ

യുദ്ധായ സമുപാഹൃയത് || 7.23.6 ||

തേ തു സർവേ സുവിക്രാന്താ

ദൈതേയാ ബലശാലിനഃ |

നാനാപ്രഹരണാസ്തത്ര

പ്രഹൃഷ്ടാ യുദ്ധദുർമദാഃ || 7.23.7 ||

ശൂലൈസ്ത്രിശൂലൈഃ കുലിശൈഃ

പട്ടിശാസിപരശ്വയൈഃ |

അന്യോന്യം ബിഭിദുഃ ക്രുദ്ധാ

രാക്ഷസാ ദാനവാസ്തഥാ || 7.23.8 ||

തേഷാം തു യുധ്യമാനാനാം

സാഗ്രഃ സംവത്സരോ ഗതഃ |

ന ചാന്യതരതസ്തത്ര

വിജയോ വാ ക്ഷയോഽപി വാ || 7.23.9 ||

തതഃ പിതാമഹസ്തത്ര

ത്രൈലോക്യഗതിരവ്യയഃ |

ആജഗാമ ദ്രുതം ദേവോ
വിമാനവരമാസ്ഥിതഃ || 7.23.10 ||

നിവാതകവചാനാം തു
നിവാർയ രണകർമ്മ തത് |
വൃദ്ധഃ പിതാമഹോ വാക്യ -
മുവാച വിദിതാർഥവത് || 7.23.11 ||

നഹ്യയം രാവണോ യുദ്ധേ
ശക്യോ ജേതും സുരാസുരൈഃ |
ന ഭവന്തഃ ക്ഷയം നേതു -
മപി സാമരദാനവൈഃ || 7.23.12 ||

രാക്ഷസസ്യ സഖിത്വം ച
ഭവദ്ഭിഃ സഹ രോചതേ |
അവിഭക്താശ്ച സർവാർഥാഃ
സുഹൃദാം നാത്ര സംശയഃ || 7.23.13 ||

തതോഽഗ്നിസാക്ഷികം സഖ്യം
കൃതവാംസ്തത്ര രാവണഃ |
നിവാതകവചൈഃ സാർധം
പ്രീതിമാനഭവത് തദാ || 7.23.14 ||

അർചിതസ്തൈര്യമാന്യായം
സംവത്സരമഥോഷിതഃ |
സ്വപുരാന്നിർവിശേഷം ച
പ്രിയം പ്രാപ്തോ ദശാനനഃ || 7.23.15 ||

തത്രോപധാർയ മായാനാം
ശതമേകം സമാപ്തവാൻ |

സലിലേന്ദ്രപുരാൻവേഷീ

ഭ്രമതി സ്മ രസാതലം || 7.23.16 ||

തതോദ്ഗമനഗരം നാമ

കാലകേയൈരധിഷ്ഠിതം |

ഗത്യാ തു കാലകേയാംശ്ച

ഹത്യാ തത്ര ബലോത്കടാൻ || 7.23.17 ||

ശൂർപണഖ്യാശ്ച ഭർതാര -

മസിനാ പ്രാച്ഛിനത് തദാ |

ശ്യാലം ച ബലവന്തം ച

വിദ്യുജ്ജിഹ്വം ബലോത്കടം || 7.23.18 ||

ജിഹ്വയാ സംലിഹന്തം ച

രാക്ഷസം സമരേ തദാ |

തം വിജിത്യ മുഹൂർത്തേന

ജഹ്ണേ ദൈത്യാംശ്ചതുഃശതം || 7.23.19 ||

തതഃ പാണ്ഡുരമേഘാഭം

കൈലാസമിവ ഭാസ്യരം |

വരുണസ്യാലയം ദിവ്യ -

മപശ്യദ് രാക്ഷസാധിപഃ || 7.23.20 ||

ക്ഷരന്തീം ച പയസ്തത്ര

സുരഭീം ഗാമവസ്ഥിതാം |

യസ്യാഃ പയോദ്ഭിനിഷ്പന്ദാത്

ക്ഷീരോദോ നാമ സാഗരഃ || 7.23.21 ||

ദദർശ രാവണസ്തത്ര

ഗോവൃഷേന്ദ്രവരാഭണിം |

യസ്മാച്ഛന്ദഃ പ്രഭവതി
ശീതരശ്മിർനിശാകരഃ || 7.23.22 ||

യം സമാശ്രിത്യ ജീവന്തി
ഫേനപാഃ പരമർഷയഃ |
അമൃതം യത്ര ചോത്പന്നം
സ്വധാ ച സ്വധഭോജിനാം || 7.23.23 ||

യാം ബ്രൂവന്തി നരാ ലോകേ
സുരഭിം നാമ നാമതഃ |
പ്രദക്ഷിണം തു താം കൃത്വാ
രാവണഃ പരമാദ്ഭുതാം |
പ്രവിവേശ മഹാഘോരം
ഗുപ്തം ബഹുവിധൈർബലൈഃ || 7.23.24 ||

തതോ ധാരാശതാകീർണം
ശാരദാഭ്രനിഭം തദാ |
നിത്യപ്രഹൃഷ്ടം ദദ്യുശേ
വരുണസ്യ ഗൃഹോത്തമം || 7.23.25 ||

തതോ ഹത്വാ ബലാധൃക്ഷാൻ
സമരേ തൈശ്ച താഡിതഃ |
അബ്രവീച്ച തതോ യോധാൻ
രാജാ ശീഘ്രം നിവേദ്യതാം || 7.23.26 ||

യുദ്ധാർഥീ രാവണഃ പ്രാപ്ത -
സ്തസ്യ യുദ്ധം പ്രദീയതാം |
വദ വാ ന ഭയം തേസ്തി
നിർജിതോസ്തീതി സാഞ്ജലിഃ || 7.23.27 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ക്രുദ്ധാ
 വരുണസ്യ മഹാത്മനഃ |
 പുത്രാഃ പൗത്രാശ്ച നിഷ്ക്രാമൻ
 ഗൗശ്ച പുഷ്കര ഏവ ച || 7.23.28 ||

തേ തു തത്ര ഗുണോപേതാ
 ബലൈഃ പരിവൃതാഃ സ്വകൈഃ |
 യുക്ത്യാ രഥാൻ കാമഗമാ -
 നുദ്യദ്ഭാസ്കരവർചസഃ || 7.23.29 ||

തതോ യുദ്ധം സമഭവദ്
 ദാരുണം രോമഹർഷണം |
 സലിലേന്ദ്രസ്യ പുത്രാണാം
 രാവണസ്യ ച ധീമതഃ || 7.23.30 ||

അമാത്യൈശ്ച മഹാവീര്യൈ -
 ര്ദശശ്രീവസ്യ രക്ഷസഃ |
 വാരുണം തദ് ബലം സർവം
 ക്ഷണേന വിനിപാതിതം || 7.23.31 ||

സമീക്ഷ്യ സ്വബലം സംഖ്യേ
 വരുണസ്യ സുതാസ്തദാ |
 അർദിതാഃ ശരജാലേന
 നിവൃത്താ രണകർമ്മണഃ || 7.23.32 ||

മഹീതലഗതാസ്തേ തു
 രാവണം ദൃശ്യ പുഷ്പകേ |
 ആകാശമാശു വിവിശുഃ
 സ്യന്തന്നൈഃ ശീഘ്രഗാമിഭിഃ || 7.23.33 ||

മഹദാസീത് തതസ്തേഷാം
 തുൽയം സ്ഥാനമവാപ്യ തത് |
 ആകാശയുദ്ധം തുമുലം
 ദേവദാനവയോരിവ || 7.23.34 ||

തതസ്തേ രാവണം യുദ്ധേ
 ശരൈഃ പാവകസന്നിഭൈഃ |
 വിമുഖീകൃത്യ സംഹൃഷ്ടാ
 വിനേദുർവിവിധാൻ രവാൻ || 7.23.35 ||

തതോ മഹോദരഃ ക്രുദ്ധോ
 രാജാനം വീക്ഷ്യ ധർഷിതം |
 ത്യക്ത്വാ മൃത്യുഭയം വീരോ
 യുദ്ധാകാക്ഷീ വൃലോകയത് || 7.23.36 ||

തേന തേ വാരുണാ യുദ്ധേ
 കാമഗാഃ പവനോപമാഃ |
 മഹോദരേണ ഗദയാ
 ഹയാസ്തേ പ്രയയുഃ ക്ഷിതിം || 7.23.37 ||

തേഷാം വരുണസുനുനാം
 ഹത്വാ യോധാൻ ഹയാംശ്ച താൻ |
 മുമോചാശു മഹാനാദം
 വിരമാൻ പ്രേക്ഷ്യ താൻ സ്ഥിതാൻ || 7.23.38 ||

തേ തു തേഷാം രമാഃ സാശ്വാഃ
 സഹ സാരഥിഭിർവരൈഃ |
 മഹോദരേണ നിഹതാഃ
 പതിതാഃ പൃഥിവീതലേ || 7.23.39 ||

തേ തു തൃക്ത്വാ രമാൻ പുത്രോ
 വരുണസ്യ മഹാത്മനഃ |
 ആകാശേ വിഷ്ഠിതാഃ ശൂരാഃ
 സ്വപ്രഭാവാന വിവൃഥുഃ || 7.23.40 ||

ധനുഷി കൃത്വാ സജ്ജാനി
 വിനിർഭിദ്യ മഹോദരം |
 രാവണം സമരേ ക്രുദ്ധാഃ
 സഹിതാഃ സമവാരയൻ || 7.23.41 ||

സായകൈശ്ചാപവിഭ്രഷ്ടൈ -
 ര്വജകൽപൈഃ സുദാരുണൈഃ |
 ദാരയന്തി സ്ഥ സക്രൂദ്ധാ
 മേഘാ ഇവ മഹാഗിരിം || 7.23.42 ||

തതഃ ക്രുദ്ധോ ദശഗ്രീവഃ
 കാലാഗ്നിരിവ മുർച്ഛിതഃ |
 ശരവർഷം മഹാഘോരം
 തേഷാം മർമസ്വപാതയത് || 7.23.43 ||

മുസലാനി വിചിത്രാണി
 തതോ ഭൽലശതാനി ച |
 പട്ടിശാംശൈവ ശക്തീശ്ച
 ശതഘ്നീമഹതീരപി || 7.23.44 ||

പാതയാമാസ ദുർധർഷ -
 സ്തേഷാമുപരി വിഷ്ഠിതഃ |
 അപവിധാസ്തു തേ വീരാ
 വിനിഷ്പേതുഃ പദാതയഃ || 7.23.45 ||

തതസ്തേനൈവ സഹസാ
 സീദന്തി സ്ഥ പദാതിനഃ |
 മഹാപങ്കമിവാസാദ്യ
 കുഞ്ജരാഃ ഷഷ്ടിഹായനാഃ || 7.23.46 ||

സീദമാനാൻ സുതാൻ ദൃഷ്ട്വാ
 വിഹൃലാൻ സ മഹാബലഃ |
 നനാദ രാവണോ ഹർഷാ -
 ന്മഹാനംബുധരോ യഥാ || 7.23.47 ||

തതോ രക്ഷോ മഹാനാദാൻ
 മുക്ത്വാ ഹന്തി സ്ഥ വാരുണാൻ |
 നാനാപ്രഹരണോപേതൈ -
 ര്ധാരാപാതൈരിവാംബുദഃ || 7.23.48 ||

തതസ്തേ വിമുഖാഃ സർവേ
 പതിതാ ധരണീതലേ |
 രണാത് സ്വപുരുഷൈഃ ശീഘ്രം
 ഗൃഹാണയേവ പ്രവേശിതാഃ || 7.23.49 ||

താനബ്രവീത് തതോ രക്ഷോ
 വരുണായ നിവേദ്യതാം |
 രാവണം ത്വബ്രവീൻമന്ത്രി
 പ്രഹാസോ നാമ വാരുണഃ || 7.23.50 ||

ഗതഃ ഖലു മഹാരാജോ
 ബ്രഹ്മലോകം ജലേശ്വരഃ |
 ഗാന്ധർവം വരുണഃ ശ്രോതും
 യം ത്വമാഹ്വയസേ യുധി || 7.23.51 ||

തത് കിം തവ യഥാ വീര
 പരിശ്രമ്യ ഗതേ നൃപേ |
 യേ തു സന്നിഹിതാ വീരാഃ
 കുമാരാസ്തേ പരാജിതാഃ || 7.23.52 ||

രാക്ഷസേന്ദ്രസ്തു തച്ഛൂത്വാ
 നാമ വിശ്രാവ്യ ചാത്മനഃ |
 ഹർഷാന്നാദം വിമുഞ്ചൻ വൈ
 നിഷ്ക്രാന്തോ വരുണാലയാത് || 7.23.53 ||

ആഗതസ്തു പഥാ യേന
 തേനൈവ വിനിവൃത്യ സഃ |
 ലങ്കാമഭിമുഖോ രക്ഷോ
 നഭസ്തലഗതോ യൗ || 7.23.54 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 ഉത്തരകാണ്ഡേ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ||